

Síťování služeb pro děti a jejich rodiny

Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby

Zlínský kraj

ORP Valašské Klobouky

Lokální síťařka: *Mgr. Pavla Kadlčková, DiS.*

zpracováno k: 01/2019

Klíčová aktivita 1 – Podpora a rozvoj služeb v oblasti SPOD

Podaktivita 1.1: Podpora síťování služeb na lokální úrovni

Projekt Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Obsah

Úvodní slovo	2
O projektu <i>Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí</i>	3
Síťování v ORP Valašské Klobouky	5
Potřeby dítěte (a jeho rodiny) a úrovně podpory	10
Optimální a reálná síť služeb reagující na potřeby dětí (a jejich rodin) na úrovni obcí s rozšířenou působností	12
Analýza reálné sítě služeb a návrh její optimální podoby v ORP Valašské Klobouky	15
Modely spolupráce aktérů sítě	21
Spolupráce aktérů sítě v ORP Valašské Klobouky	23
Doporučení pro rozvoj sítě v ORP Valašské Klobouky	26
Závěrem	27
Použité zdroje	28
Potřebujete více informací?	28
Příloha – popis rolí aktérů sítě	29

„... pokud na sebe jednotlivé služby navazují a jsou vzájemně koordinovány, je možné potřeby dítěte a rodiny naplnit lépe, než pokud je spolupráce omezena rezortním dělením kompetencí, zejména pokud jde o metodické řízení, financování a zacílení služeb. Propojování služeb se zároveň neobejde bez osoby – koordinátora.“

Úvodní slovo

Vážené kolegyně a kolegové,

analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby je souhrnným výstupem dlouhodobého procesu síťování služeb na území obcí s rozšířenou působností. Podpora síťování je součástí projektu Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí, který je od roku 2016 realizován Ministerstvem práce a sociálních věcí.¹

Tento materiál je určen všem aktérům místních sítí služeb pro děti a jejich rodiny, a to nejen sociálním pracovníkům, ale také např. zástupcům samosprávy, učitelům, psychologům, zástupcům policie a dalším. Jedná se o ucelený dokument souhrnně popisující místní síť služeb pro děti a jejich rodiny na daném území včetně doporučení pro její optimalizaci a rozvoj tak, aby reagovala na potřeby dětí a rodin.

Proč je důležité síťovat

*Síťování služeb vnímáme jako **nástroj zvýšení efektivity cílené práce s klientem – dítětem a jeho rodinou**. Vychází z předpokladu, že pokud na sebe jednotlivé služby navazují a jsou vzájemně koordinovány, je možné potřeby dítěte a rodiny naplnit lépe, než když je spolupráce omezena rezortním dělením kompetencí, zejména pokud jde o metodické řízení, financování a zacílení služeb. Propojování služeb se zároveň neobejde bez osoby koordinátora (v tomto projektu se jednalo o **lokální a krajské síťáře a síťáře**).*

Síťování služeb je dynamický a nikdy nekončící proces směřující k naplnění potřeb dětí a rodin žijících v dané lokalitě. Aby bylo síťování co nejúčelnější a šité na míru lokalitě, je třeba nejprve zmapovat stávající síť – tedy místní aktéry a jejich potřeby směrem k fungování sítě a to, jakým způsobem spolupracují. Proto lokální síťáři (na úrovni obcí s rozšířenou působností – ORP) a krajské síťáři (na úrovni krajů) důkladně mapovali terén a na základě zjištění pracovali společně s aktéry na tématech, která se ukázala jako významná pro rozvoj sítě, místní spolupráce apod. Shrnutí činnosti lokálního síťáře ve vaší lokalitě naleznete níže.

*V návrhové části dokumentu najdete definici **optimální sítě služeb**, kterou jsme zpracovali v souladu se základními principy transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny, vyplývající z Národní strategie ochrany práv dětí. Jedná se zejména o „návrat k dítěti“ – dítě v centru, sladění cílů práce s dítětem a rodinou, respekt k dítěti, zapojení dítěte a jeho rodiny do řešení situace a další. Optimální síť je tedy teoretickým schématem, jehož optikou je možné místní síť nahlédnout.*

***Místní síť služeb a návrh její optimální podoby** pro území obcí s rozšířenou působností zapojených do projektu je shrnujícím výstupem práce síťářů a síťárek na základě zmapovaných potřeb. Vzhledem k tomu, že se jedná o zjištěný obraz sítě, používáme pro ni dále označení **reálná síť**. **Reálná síť služeb v lokalitě** byla porovnávána se vzorovou, optimální sítí služeb. Je přitom zřejmé, že v každé lokalitě je síť služeb jiná, a to vzhledem k odlišným potřebám dětí a rodin, a je ovlivněna vnějšími podmínkami v lokalitě (např. personální a finanční kapacity aktérů). Všechny sítě služeb by však měly naplňovat principy transformace a **odrážet v první řadě potřeby dětí a rodin**.*

Bez vás by to nešlo

*To vše by se neobešlo bez samotného **procesu síťování**, tedy propojování místních aktérů sítě napříč rezorty, které vnímáme jako alfu a omegu spolupráce. Děkujeme proto všem místním aktérům sítě služeb za ochotu k setkávání se, zájem o spolupráci, podněty a společnou činnost na lepším fungování sítě podpory pro děti a jejich rodiny.*

*Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová a realizační tým aktivity síťování
oddělení transformace služeb pro rodiny a děti
Ministerstvo práce a sociálních věcí*

¹ Číslo projektu CZ.3.2.63/0.0./0.0/15_017/0001687.

O projektu *Systemový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí*

Termín realizace: 1. 1. 2016 až 30. 6. 2019, ve **12** zapojených krajích.

Projekt se zaměřuje na posílení mezirezortní a multidisciplinární **spolupráce v oblasti péče o ohrožené děti a jejich rodiny**. Cíli projektu jsou podpora orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) a dalších klíčových aktérů v oblasti síťování služeb pro ohrožené děti a rodiny; vytváření, podpora a rozvoj sítí služeb na lokální, krajské a celostátní úrovni; podpora nástrojů vedoucích k nastavení, zjišťování a rozvoji kvality systému sociálně-právní ochrany, nastavení modulů celoživotního vzdělávání pracovníků OSPOD a podpora a rozvoj náhradní rodinné péče (dále jen NRP). **A proč?** Aby se nadále snižoval počet dětí, které musejí svoji rodinu opustit, a aby pro děti, jež se dostávají do systému náhradní rodinné péče, byla zajištěna co nejkvalitnější individuální péče. Více najdete na <http://www.pravonadetstvi.cz>.

Podpora síťování služeb na lokální úrovni

Síťování služeb pro děti a rodiny je nejrozsáhlejší aktivitou projektu, je realizováno v 11 krajích a celkem ve 124 obcích s rozšířenou působností.

Východiska síťování

Síťování představuje „**návrat k rodině a dítěti**“, snahu podpořit vybudování pevné podpůrné sítě v bezprostřední blízkosti rodin, a to s maximálním využitím všech dostupných zdrojů. Síťování je proto spíše prací s lidmi než „vědeckým přístupem“ a dosavadní výsledky ukazují, že právě osobní kontakt síťáře s aktéry tvoří základ úspěšného rozvoje sítě podpory. Na druhou stranu síťář je kromě samotného propojování lidí také nositelem důležitých principů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny, přispívá k jejich lepšímu porozumění a zvnitřnění na úrovni lokality, a tím i k žádoucímu směřování práce s rodinami a dětmi. Síťování služeb je ze své podstaty transformací služeb na místní úrovni.

Vymezení služeb pro děti a rodiny

Z hlediska tohoto projektu jsou služby pro děti a rodiny nahlíženy optikou potřeby – jedná se o všechny děti a rodiny, které potřebují nějakou formu podpory, ať už v rovině prevence (mohou být ohrožené) nebo v rovině

intervence (již jsou ohroženy). Nejedná se tedy o služby rodinné politiky, zároveň ale ani o striktní vymezení dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen SPOD). Služby jsou zároveň vnímány zásadně nadrezortně, bez ohledu na právní formu či míru formálního ukotvení. Vymezením služeb jde především o zmapování všech dostupných zdrojů podpory na místní úrovni.

Cíle síťování služeb pro děti a rodiny

Zmapování aktérů v lokalitě: v maximálním možném rozsahu jsou zmapováni aktéři v lokalitě a jejich potřeby směrem k fungování sítě ve prospěch dětí a rodin, samotný výčet může být vůbec prvním popisem služeb pro děti a rodiny z nadrezortního hlediska a přispívá ke zvědomění rolí jednotlivých aktérů.

Zvědomění rolí jednotlivých aktérů: každý z aktérů si uvědomuje svou (i dílčí) roli v síti služeb pro děti a rodiny, tj. zná své kompetence a úkoly dané jednak zákony, jednak specifickými podmínkami v lokalitě, ale uvědomuje si také význam spolupráce s dalšími aktéry. Aktéři tak přesně znají svou vlastní roli a zároveň rozumí rolím ostatních aktérů.

Propojení aktérů v lokalitě: aktéři spolu komunikují ve smyslu případové práce, tj. ve smyslu potřeb dětí a rodin, s ohledem na zákonnou mlčenlivost a s ohledem na integritu dětí a rodin, s důrazem na působení v rovině prevence.

Implementace základních principů transformace do síťování, a tedy i činnosti jednotlivých aktérů: síťování lze vnímat jako aktivizaci terénu, která by se měla odvíjet od **základních principů transformace:**

- participace dítěte, respekt k dítěti
- potřeba vývoje, otevřené budoucnosti, perspektivy
- zdravé prostředí
- jistota, stabilita, bezpečí
- zapojení celé rodiny.

Co je síť služeb pro děti a jejich rodiny?

Síť služeb pro děti a jejich rodiny (dále jen síť) je soubor institucí, organizací a dalších subjektů, které na určitém geograficky vymezeném území (obec, město, obec s rozšířenou působností – dále jen ORP, region, kraj) svou činností ovlivňují situaci ohrožených dětí a rodin, ať už formálně na základě pravomoci vyplývající z legislativy, nebo neformálně, svým společenským posláním. **Základním principem fungování sítě je partnerství, mezioborová spolupráce a případné překonávání bariér, které spolupráci brání.**

Kdo jsou aktéři sítě?

Aktéři sítě jsou subjekty v síti se vzájemně provázanými vztahy, založenými na spolupráci a sdílené či dílčí odpovědnosti. Jde o instituce poskytující služby dětem a rodinám (registrované sociální služby i neregistrované návazné služby), orgány samosprávy (městské a obecní úřady, zejména agenda odboru sociálních věcí, konkrétně oddělení sociálně-právní ochrany dětí, dále sociální a terénní pracovníci), školy, poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra, střediska výchovné péče), lékaře, soudce, městskou policii, Policii České republiky a další.

Kdo je síťář?

Síťář je nezávislý aktér sítě pomoci ohroženým dětem a jejich rodinám. Jeho cílem je udržitelně propojit aktéry sítě, aby navzájem znali své možnosti a potřeby a mohli efektivně spolupracovat při řešení situací ohrožených dětí a rodin. Ve svém konání vychází z principů deinstitucionalizace a ze zmapovaných potřeb aktérů a jejich klientů směrem k fungování sítě jako celku. Vytváří prostor pro jejich spolupráci napříč rezorty.

Síťování v ORP Valašské Klobouky

Stručný popis lokality

Správní obvod obce s rozšířenou působností Valašské Klobouky představuje území o celkové rozloze 25879 km², na kterém je 20 obcí, z toho 2 se statusem města. Počet obyvatel činí celkem 23 600 občanů. Hustota obyvatel je nejnižší ve Zlínském kraji, na 1km² připadá 91 obyvatel. Území ORP Valašské Klobouky se nachází na nejvýchodnějším cípu bývalého okresu Zlín, na hranici se Slovenskou republikou. Sousedními ORP jsou pak Luhačovice, Vsetín a Vizovice. Region měl v minulosti poměrně dobrou úroveň strojírenské výroby, kde v některých oborech byl stěžejním dodavatelem v průmyslu – elektromechanické díly, jehly, částečně obuvnický a textilní průmysl. Po roce 1988 však došlo poměrně rychle k útlumu výroby a ztrátě trhů, což mělo za důsledek výskyt velké míry nezaměstnanosti a ORP Valašské Klobouky je nyní zařazeno mezi regiony se soustředěnou podporou státu. Mladí absolventi s vyšším dosaženým vzděláním odchází za prací mimo ORP Valašské Klobouky. Dalším městem v oblasti je Brumov-Bylnice, což je území Valašska s lidovou kulturou horského typu, kde má svou tradici řada lidových zvyků a obyčejů.²

Síť služeb pro děti a rodiny

Síť služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny je v ORP Valašské Klobouky zastoupena především poskytovateli sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Řadíme mezi ně služby poskytující materiální a potravinovou pomoc, osobní asistenci, terénní programy pro osoby závislé na návykových látkách, terénní asistenční služby pro rodiny, odborné poradenské služby, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a také terénní službu krizové pomoci. Sociální služby zde také doplňují ve velké míře podpůrné služby, jako jsou rodinná či komunitní centra, která jsou cílovou skupinou často vyhledávaná. Síť je doplněna o individuální aktéry, kteří nejsou sociální službou ve smyslu zákona o sociálních službách. Poskytují především terapeutické, lektorské, psychoterapeutické či psychologické služby. V rámci komunitních center vzniká řada svépomocných skupin, které se podílejí na programu center a pořádají různé komunitní akce. Celou síť služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny doplňuje orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).

² Strategie území správního obvodu ORP Valašské Klobouky, s. 10 - 13 [online]; Český statistický úřad, 2018 [online]

Průběh mapování potřeb a síťování

Síťování bylo v lokalitě zahájeno od 1. 9. 2016 a nadále zde probíhá. Hlavní mapování potřeb aktérů sítě služeb probíhalo od září 2016 do ledna 2017, síťářka se průběžně setkávala s pracovníky OSPOD a dalšími aktéry. Celkově síťářka uskutečnila (k 30. 9. 2018) 146 osobních setkání s aktéry sítě. V průběhu síťování došlo v srpnu 2017 ke změně lokální síťářky, Mgr. Kristýnu Dvořákovou nahradila Mgr. Pavla Kadlčková, DiS. Nová síťářka na práci průběžně navázala, proto nebylo síťování v lokalitě přerušeno. Pro zjištění potřeb z oblasti školství byli osobně osloveni ředitelé základních a mateřských škol na akci Setkání ředitelů škol, kde byl projekt síťování představen a následně byly potřeby školské oblasti mapovány dotazníkovým šetřením. Lokální síťářka se rovněž účastnila setkání zavedených platforem na území ORP Valašské Klobouky a to setkání Komise pro prevenci kriminality a sociální záležitosti a Komise SPOD.

Nejčastěji zmiňované potřeby:

V rámci mapování potřeb byly ve spolupráci s aktéry identifikovány následující potřeby:

- **Posílit dostupnost, nabídku a kapacitu terapeutické práce pro děti a rodiče poskytované zdarma a dlouhodobě** (rodinná, párová, individuální terapie) – ze strany pracovníků OSPOD a ostatních aktérů v síti byla definovaná tato potřeba jako prioritní pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami.
- **Zajistit vzájemnou informovanost OSPOD a aktérů o nabízených službách** a jejich podmínkách – potřeba vychází od všech zmapovaných aktérů z oblasti sociální, komunitní a školské. Nabídka aktérů v území se mění v souvislosti se zaváděním inovací, novými projekty, finanční podporou, apod. Tyto změny se dějí poměrně často a proto je podstatné, aby byl systém podpory a nabídka aktivit, které aktéři poskytují, zpřehledněna.
- **Posílit společnou komunikaci mezi pracovníky OSPOD a ostatními aktéry, především s pracovníky z oblasti školství** – tato potřeba se objevila u všech mapovaných aktérů. Jedná se především o vyjasnění kompetencí pracovníků, individuální pomoc a postup při řešení konkrétních případů (v souladu s platnou legislativou), informovanost o nabídce služeb v území, problematiku oznamovací povinnosti, mlčenlivosti, předávání informací apod.
- **Zvýšit dostupnost psychologické péče ve školách** – tato potřeba se vyskytovala ze strany pracovníků OSPOD i dalších aktérů, včetně aktérů z oblasti školství. Školní psychologové pracují s ohroženými dětmi a podporují práci výchovných poradců či metodiků prevence. Na školách v ORP není zřízena ani jedna tato pozice.
- **Zvýšit dostupnost kvalitních preventivních programů do škol.** Zejména školská oblast reflektuje absenci kvalitních preventivních programů.

Na základě těchto zjištění se lokální síťářka ve své činnosti zaměřovala na toto téma:

- **Spolupráce sítě služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny v ORP Valašské Klobouky**

Shrnutí ze síťování

Přehled aktérů sítě služeb pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami v ORP Valašské Klobouky

Stanovené téma „Spolupráce sítě služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny v ORP Valašské Klobouky“ bylo rozděleno na dva dílčí cíle. První dílčí cíl: „**Aktéři sítě mají možnost využívat informace o síti služeb v zájmu ohrožených dětí a jejich rodin**“, byl stanoven na základě získaných potřeb od aktérů. Aktéři se vyjádřili, že potřebují zlepšit informovanost o aktuálních nabídkách služeb, které mohou být významné pro vzájemnou spolupráci. Na základě této velmi akcentované potřeby vznikl materiál s názvem *Přehled aktérů sítě služeb pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami v ORP Valašské Klobouky*. Do tvorby materiálu se zapojili oslovení aktéři a detailně popsali svou nabídku i nad rámec svých registrovaných činností. Přehled tak obsahuje veškeré činnosti, které mohou být aktéry v území ORP nabídnuty. Materiál byl zveřejněn na druhém setkání **tzv. Síťovací platformy**, která vznikla jako prostor pro diskusi všech aktérů, kteří mají zájem o meziresortní propojování služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny. Přehled je pravidelně, maximálně však 1x za půl roku, aktualizován lokální síťáčkou a dále v elektronické podobě rozeslán mezi všechny aktéry sítě ORP Valašské Klobouky. Vzniklým materiálem se dosáhlo stanoveného cíle: aktéři z různých resortů mohou využívat informace o lokální síti služeb v ORP Valašské Klobouky v zájmu ohrožených dětí a jejich rodin, a to i nabídku, která je poskytovaná nad rámec registrovaných služeb. Materiál zpřehlednil systém stávajících aktérů sítě, kteří poskytují své služby cílové skupině. K materiálu se také váže tzv. Mapa aktérů, která představuje graficky zpracovaný přehled služeb pro ORP Valašské Klobouky.

SÍŤ AKTÉRŮ PRO OHROŽENÉ DĚTI A JEJICH RODINY ORP VALAŠSKÉ KLOBOUKY

Mapa aktérů pro ohrožené děti a jejich rodiny ORP Valašské Klobouky

Setkání odborníků psychologického poradenství a psychoterapie s pracovníky OSPOD

V rámci zpřehlednění sítě lokální síťka zprostředkovala kontakt aktérů poskytujících služby v oblasti psychologického poradenství a psychoterapie s pracovníky OSPOD formou prvního společného setkání. Toto setkání proběhlo za účelem představení individuálních aktérů působících v síti ORP Valašské Klobouky. Individuální aktéři představili pracovníkům OSPOD svou specializaci, způsoby a metody práce, výstupy své praxe, dosavadní zkušenosti a podmínky za jakých služby poskytují. Tito aktéři byli zařazeni i do vzniklého *Přehledu aktérů sítě služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny v ORP Valašské Klobouky*.

Síťovací platforma

V rámci stanoveného cíle byla lokální síťkou zřízena tzv. Síťovací platforma, jako prostor pro setkání a diskuzi odborníků z různých resortů poskytující své služby cílové skupině ohrožené děti a jejich rodiny. Ke dni 30. 9. 2018 proběhla čtyři setkání, z toho dvě za přítomnosti výchovných poradců a metodiků prevence. Tato meziresortní setkání byla realizována v rámci druhého dílčího cíle: **„Meziresortní spolupráce aktérů sítě služeb zohledňuje potřeby ohrožených dětí v ORP Valašské Klobouky“**. Na prvním meziresortním setkání se přítomní aktéři poskytující své služby pro ohrožené děti a jejich rodiny představili pracovníkům školské oblasti. Tato aktivita byla doplněna také fiktivní kazuistikou a aktéři se měli vyslovit, co by dítěti, popř. jeho rodičům z kazuistiky mohli nabídnout. Vše bylo podpořeno vzniklým materiálem *Přehled aktérů sítě služeb*, kde je uvedena celková nabídka služeb. Meziresortní setkávání v ORP Valašské Klobouky se těší velké účasti. To značí nejen zájem o vzájemnou spolupráci, ale také o potřeby ohrožených dětí a jejich rodin napříč resorty.

První setkání Síťovací platformy v ORP Valašské Klobouky konané dne 27. 6. 2017

Potřeby dítěte (a jeho rodiny) a úrovně podpory

Níže uvedený popis odpovídá horizontální úrovni sítě služeb, tedy jednotlivým potřebám dětí, a vertikální úrovni sítě, tedy jednotlivým úrovním podpory dítěte (podrobně viz obrázek č. 1: Úrovně podpory dítěte a rodiny z hlediska jejich potřeb). Potřeby dětí byly odvozeny ze strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny dle zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD.

Potřeby dítěte

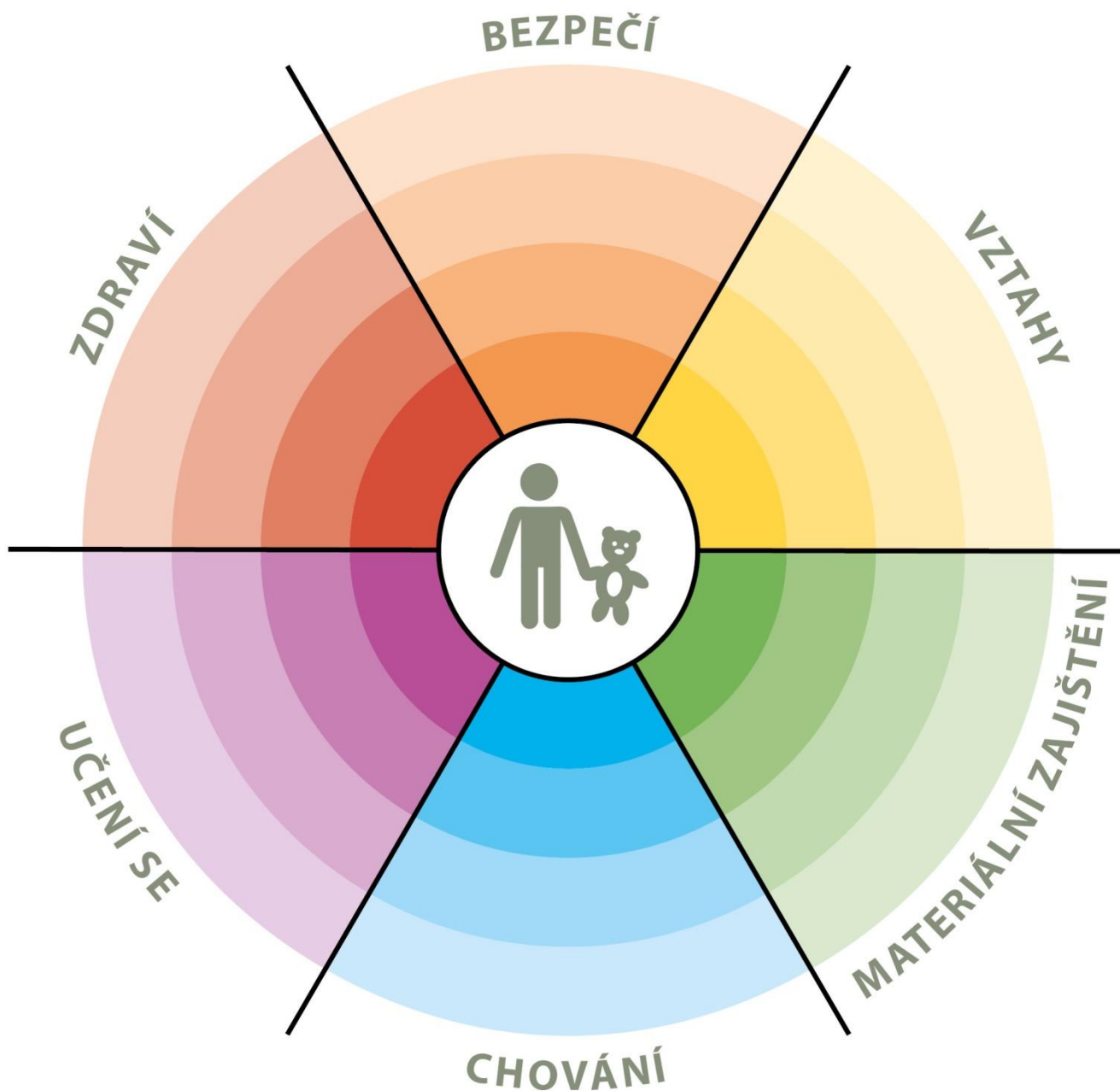
- **Vztahy:** potřeba rozumět vztahům k blízkým osobám, potřeba stabilních a bezpečných vazeb, vrstevnických vztahů, pozitivního vztahu k sobě samému apod.
- **Bezpečí:** potřeba bezpečného prostředí (prostředí rodiny i komunity), subjektivního pocitu bezpečí, životní stability, srozumitelnosti okolního světa, rozvoje kompetencí k rozpoznání nebezpečí apod.
- **Zdraví:** potřeba celkové duševní a tělesné pohody, dobrá péče o zdravotní stav dítěte, vztah k vlastnímu zdraví, podmínky pro zdravý vývoj apod.
- **Učení se:** potřeba poznávání okolního světa, porozumění událostem, nabývání zkušeností, motivace k učení a poznávání, rozvoj zvědavosti a sebepoznání apod.
- **Chování:** potřeba poznávat hranice, učit se normám, rozumět vlastnímu chování, mít respekt k ostatním apod.
- **Materiální zajištění:** potřeba zajištění základních životních potřeb tak, aby byl umožněn zdravý vývoj dítěte, přiměřená výživa, odpovídající vybavení včetně školních nebo zdravotních pomůcek apod.

Aktéři podpory dítěte a rodiny

- **Aktéři přímé podpory dítěte:** služby a další podpůrné aktivity směřující přímo k dítěti na bázi individuálního přístupu, zároveň jde o služby umožňující přímý přístup dítěte (dítě samo se může na poskytovatele služby obrátit), zaměření na dítě je odvozeno z Úmluvy o právech dítěte a zákona o SPOD, které připouštějí možnost ochrany dítěte v situacích, kdy dojde k narušení vztahu mezi dítětem a rodičem.
- **Aktéři přímé podpory rodiny:** služby a další podpůrné aktivity směřující k podpoře rodiny tak, aby byla schopna naplnit ochrannou a podpůrnou roli vůči dítěti, tedy služby posilující kompetence rodičů, podpora zahrnuje vždy zároveň dítě i rodiče.
- **Aktéři širší podpory:** jedná se o služby a další podpůrné aktivity, jejichž primárním účelem není poskytování specifické podpory rodinám a dětem, rodiny a děti spadají do cílové skupiny poskytovatelů těchto služeb, přitom je podstatné, zda si aktéři jsou své role vědomi a naplňují ji.
- **Podpora v rámci komunity:** komunita je pojímána jako významný zdroj podpory. Zdroje obce a lokality je důležité popsat a provázat s potřebami rodin a dětí, komunitní zdroje jsou považovány za rozsáhlý, ale doposud málo využitý potenciál podpory dětí a rodin.

Obrázek č. 1

ÚROVNĚ PODPORY DÍTĚTE A RODINY Z HLEDISKA JEJICH POTŘEB

Úrovně podpory:

- ■ ■ ■ ■ ■ aktéři přímé podpory dítěte
- ■ ■ ■ ■ ■ aktéři přímé podpory rodiny
- ■ ■ ■ ■ ■ aktéři širší podpory
- ■ ■ ■ ■ ■ podpora v rámci komunity

Optimální a reálná síť služeb reagující na potřeby dětí (a jejich rodin) na úrovni obcí s rozšířenou působností

Model sítě služeb na území ORP je pro účely projektu definován tak, že se **jedná o výčet aktérů, kteří v dané lokalitě přispívají k naplnění potřeb dětí**, tedy tvoří podpůrnou síť pro rodiny s dětmi s působností na území konkrétního ORP, včetně služeb nadregionálních. **Výčet aktérů je odvozen od otázky:**

„Kdo a jak je schopen naplnit potřeby dětí a rodin žijících v tomto regionu?“

Jak chápeme optimální a reálnou síť služeb?

Optimální síť služeb je modelovou, žádoucí podobou sítě, reálná síť služeb je zjištěným obrazem sítě aktérů v dané lokalitě (regionu). Porovnáním modelu a reálné místní sítě je možné zjistit, jaké služby je třeba v lokalitě dále rozvíjet.

Optimální síť služeb

Model **optimální sítě služeb** je výčtem možných aktérů, kteří jsou relevantní k naplnění jednotlivých potřeb dětí na všech čtyřech úrovních podpory³. Model nastiňuje, jak by síť měla vypadat, aby z ní žádná rodina „nevypadla“ a děti v lokalitě mohly žít v bezpečí ve vlastních rodinách. To je cílový stav i z hlediska transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny. Z hlediska samosprávy jde o zajištění kvality života rodin v území, které spravují.

Aktéři přitom nejsou vymezeni svou rezortní příslušností, **ale rozsahem aktivit, které ve prospěch dětí vykonávají nebo by vykonávat mohli**. V praxi jsou aktivity aktérů v mnoha případech nastaveny spíše zvykově⁴ a nejsou využívány v plném rozsahu, případně nejsou využívány alternativně. Využití kapacit stávajících aktérů v lokalitě v maximálním možném rozsahu je přitom vysoce efektivním způsobem pokrytí potřeb dětí a rodin. Model optimální sítě **není a ani nemůže být vyčerpávajícím výčtem aktérů**. Je to způsobeno jednak odlišnou podobou jednotlivých lokalit a jejich potřeb, jednak širokou škálou služeb pro děti a rodiny. Model optimální sítě služeb má inspirativní (vzorový) charakter. Popis rolí aktérů sítě naleznete v příloze dokumentu.

Model optimální sítě jako inspirace pro tvorbu sítě

Model optimální sítě služeb je **v první řadě inspirací pro to, jakým způsobem je možné uvažovat o potřebách dětí a možnostech jejich naplnění**. Zároveň otevírá širší, někdy netradiční náhled na jednotlivé aktéry a rozsah jejich činnosti.

Reálná síť služeb

Reálná síť služeb na území ORP je výčtem aktérů, kteří skutečně pokrývají potřeby v místě žijících dětí a rodin. Není přitom podstatné, zda je aktér přítomen přímo v lokalitě, nebo je pro děti a rodiny služba dostupná z jiného ORP či kraje.

Reálná síť služeb má **odlišnou podobu v každé lokalitě**, kdy kromě v místě působících aktérů odráží též specifické potřeby dětí a rodin dané především podmínkami lokality.

³ Viz obrázek č. 1: Úrovně podpory dítěte a rodiny z hlediska jejich potřeb.

⁴ Činnost aktérů podpůrné sítě pro děti a rodiny je vymezena v první řadě příslušnými zákony, nicméně je žádoucí zamýšlet se nad hranicemi jejich kompetencí – co všechno by každý aktér mohl dělat, včetně rezortních přesahů a aktivního zapojení do případové práce.

Síť služeb v každé lokalitě by měla zahrnovat zejména služby preventivního charakteru, služby vzájemně propojené a navazující a zároveň by měla být dostatečně pružná tak, aby reagovala na měnící se potřeby dětí a rodin.

Analýza reálné sítě služeb a návrh její optimální podoby

Analýza reálné sítě služeb zahrnuje přehled aktérů místní sítě – jsou zde zachyceni dostupní aktéři ve všech rolích, v nichž mohou působit, a reagovat tak na potřeby dětí v různých oblastech (vztahy, bezpečí, zdraví, učení se, chování a materiální zajištění) – podrobně viz tabulka č. 1. Reálná síť odráží výstupy mapování provedeného lokálním síťářem a výstupy spolupráce s místními aktéry. Aktéři jsou v tabulce uvedeni typologicky dle subjektu či typu služby. Míra podrobnosti popisu aktérů závisí na velikosti lokality a počtu aktérů.

Kde je prostor pro rozvoj sítě – návrhová část

Reálnou síť služeb zjištěnou v rámci lokality síťáři porovnávali s modelem optimální sítě služeb a s rozsahem potřeb dětí a rodin v lokalitě. Byly tak zjištěny:

- potřeby, které jsou naplněny dostatečně;
- potřeby, které nejsou naplněny vůbec, protože příslušní aktéři nejsou v lokalitě dostupní (nevyplněná, bílá místa v tabulce);
- potřeby, které nejsou naplněny dostatečně z důvodu kapacity, dostupnosti, zacílení služby apod. (aktéři označeni barevně – **oranžovou barvou**); jedná se o oblast dalšího možného rozvoje.

Podrobnější popis a zhodnocení sítě k jednotlivým oblastem potřeb (např. vztahy, bezpečí, zdraví a další) najdete v komentáři k tabulce sítě služeb. Obsahem jsou i doporučení pro rozvoj místní sítě v jednotlivých oblastech.

Jak může být analýza reálné sítě služeb využita?

Analýza bude sloužit představitelům samospráv, poskytovatelům služeb a jejich klientům, donátorům nebo dalším osobám a organizacím, kteří mohou podpořit rozvoj potřebných služeb. Na základě zjištění popsanych analýzou reálné sítě služeb mohou uplatňovat požadavky na další rozvoj sítě (např. v rámci projektových žádostí, komunitních plánů, dotačních programů apod., kdy analýza reálné sítě služeb slouží jako relevantní podklad prokazující podrobné nadrezortní zmapování dostupných služeb).

OPTIMÁLNÍ SÍŤ SLUŽEB PRO DĚTI A JEJICH RODINY

		ÚROVNĚ PODPORY			
		aktéři přímé podpory dítěte	aktéři přímé podpory rodiny	aktéři širší podpory	podpora v rámci komunity
POTŘEBY DÍTĚTE	VZTAHY žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán	<ul style="list-style-type: none"> psycholog, psychiatr svěpomocná skupina nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník metodik primární prevence, školní metodik prevence programy pro třídní kolektivy inkluzivní programy školní psycholog výchovný poradce učitel, vychovatel služby náhradní rodinné péče (např. kontakt s rodinou) sociální pracovník pobytového zařízení sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) krizové centrum orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) 	<ul style="list-style-type: none"> rodinné centrum rodinná poradna rodinné konference mediace SAS NZDM OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> volnočasové aktivity (sport, skaut, umělecké kroužky) intervenční centrum poradna pro oběti trestných činů 	<ul style="list-style-type: none"> komunitní centrum komunitní akce zázemi pro setkávání sousedské spolky svěpomocné skupiny
	BEZPEČÍ žít v bezpečí a stabilitě	<ul style="list-style-type: none"> NZDM, terénní pracovník kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek volnočasové aktivity krizové centrum linka bezpečí škola, školní poradenské pracoviště (ŠPP) peer program komunitní centrum středisko výchovné péče (SVP) - ambulantní zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) lékař učitel Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> SAS NZDM, terénní pracovník asistent prevence kriminality krizová linka pro rodiče osvěta programy primární prevence rodinné centrum rodinná poradna rodinné konference intervenční centrum rodičovská skupina kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek krizová respitní péče program podpory sousedství OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality sociální pracovník na obci poradna pro oběti trestných činů starosta, samospráva soud specialista na prevenci na úrovni obce nebo kraje integrováný záchranný systém 	<ul style="list-style-type: none"> dny sousedství preventivní akce v obci osvěta bezpečná hřiště, prostor pro volnočasové aktivity
	ZDRAVÍ vyrůstat v celkové tělesné a duševní pohodě	<ul style="list-style-type: none"> pediatri, pediatrická sestra pečovatelská služba raná péče školní programy podpory zdraví NZDM, terénní pracovník kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek dětský psychiatr, psycholog školní psycholog dětský terapeut OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> SAS raná péče kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek domácí sestra psychiatri, psycholog pro dospělé respitní služba rodinná terapie OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> nemocnice – dětské oddělení pohotovost specialisté – např. dětská chirurgie, ORL, apod. poradna pro závislosti (AT poradna) ozdravná léčebna 	<ul style="list-style-type: none"> preventivní akce na podporu zdraví osvěta dotace obce/kraje na akce na podporu zdraví (vitaminy, ovoce) nebo zlepšování životního prostředí podpora sportu (zázemi)
	UČENÍ SE rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení	<ul style="list-style-type: none"> škola sociální pedagog, školský sociální pracovník výchovný poradce pracovník primární prevence NZDM, terénní pracovník volnočasové aktivity pedagogicko-psychologická poradna (PPP) SVP lékař podpora školní přípravy (doučování) asistent pedagoga OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> PPP, SVP SAS rodinné centrum (výchova, učení) sociální pedagog, školský sociální pracovník školní psycholog výchovný poradce etoped, psycholog OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> ŠPP dům dětí a mládeže (DDM) škola (přesah do komunity) SVP 	<ul style="list-style-type: none"> zázemi pro vzdělávání (knihovny, prostory pro kroužky, poznávací stezky) ocenění vzdělávání (učitelé, žáci, vědci) kulturní akce zahraníční spolupráce dotace obce na pomůcky, dojíždění (do školy)
	CHOVÁNÍ znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním	<ul style="list-style-type: none"> peer program škola (práce s konkrétním dítětem) asistent pedagoga odborná poradenská pomoc (psycholog, etoped, psychiatr) resocializační program SVP pobytová služba (krátkodobá) probační a mediační služba (PMS) OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> škola (poradenství, spolupráce s rodiči) SAS NZDM - rodičovské skupiny SVP (poradenské/ambulantní služby) asistované kontakty a předávání OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> škola (klima, práce s kolektivy, apod.) volnočasové aktivity zaměřené na posilování zdravých vztahů (skaut, Sokol, sport) církev PMS, resocializační program krizový pobyt 	<ul style="list-style-type: none"> sousedské a komunitní akce BESIP
	MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí	<ul style="list-style-type: none"> rodinné centrum krizové centrum materiální a potravinová pomoc dům na půl cesty ZDVOP pobytová služba OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> občanská poradna dluhová poradna sociální pracovník obce SAS sociální rehabilitace materiální a potravinová pomoc právní pomoc azylové bydlení sociální bydlení nadace a nadační fondy OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> úřad práce bytová koncepce města komunitní akce zázemi pro setkávání 	<ul style="list-style-type: none"> program obědy do škol pracovní příležitosti obce

Analýza reálné sítě služeb a návrh její optimální podoby v ORP Valašské Klobouky

Tabulka č. 1

		ÚROVNĚ PODPORY			
		aktéři přímé podpory dítěte	aktéři přímé podpory rodiny	aktéři širší podpory	podpora v rámci komunity
POTŘEBY DÍTĚTE	VZTAHY žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán	<ul style="list-style-type: none"> nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) rodinná a mateřská centra komunitní centra preventivní programy pro děti a mládež adaptační kurzy pro děti a mládež psycholog, psychoterapeut terapeut lektor logopedka metodik prevence výchovný poradce městský žákovský parlament krizové centrum terénní aktivizační služba pro rodiny s dětmi (TAS) orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) svěpomocné skupiny víkendové pobyty vzdělávací aktivity klinický psycholog PPP středisko volného času (SVČ) 	<ul style="list-style-type: none"> mediátor facilitátor terapeut psycholog rodinná a mateřská centra občanská poradna TAS NZDM OSPOD svěpomocné skupiny služby náhradní rodinné péče komunitní centrum krizová pomoc osobní asistence rodinná poradna 	<ul style="list-style-type: none"> vzdělávací aktivity volnočasové aktivity intervenční centrum 	<ul style="list-style-type: none"> komunitní aktivity svěpomocné skupiny volnočasové aktivity odborné přednášky multisenzorické prostředí (Snoezelen) církev
	BEZPEČÍ žít v bezpečí a stabilitě	<ul style="list-style-type: none"> NZDM terénní program pro uživatele návykových látek 	<ul style="list-style-type: none"> TAS NZDM rodinné centrum rodinná poradna 	<ul style="list-style-type: none"> police ČR, městská policie občanská poradna 	<ul style="list-style-type: none"> preventivní akce v obci svěpomocné skupiny církev

	<ul style="list-style-type: none"> • rodinná a mateřská centra • výchovný poradce • metodik prevence • krizová pomoc • služby náhradní rodinné péče • terapeut • psycholog • OSPOD • učitel • městský žákovský parlament • volnočasové aktivity • komunitní centrum • SVČ 	<ul style="list-style-type: none"> • občanská poradna • svépomocné skupiny • krizová pomoc • intervenční centrum • OSPOD • psycholog • terapeut • potravinová a materiální pomoc 		
<p>ZDRAVÍ</p> <p>vyrůstat v celkové tělesné a duševní pohodě</p>	<ul style="list-style-type: none"> • NZDM • terénní programy pro uživatele návykových látek • pediatr • OSPOD • psycholog • terapeut • škola • preventivní programy • výchovný poradce • metodik prevence • pedagog • osobní asistence • krizová pomoc • logoped 	<ul style="list-style-type: none"> • NZDM • TAS • programy primární prevence • rodinná centra • komunitní centra • terénní programy pro uživatele návykových látek • psycholog pro dospělé • paliativní a hospicová péče • terapeut • svépomocné skupiny • služby náhradní rodinné péče • OSPOD 		<ul style="list-style-type: none"> • svépomocné skupiny • preventivní akce v obci • odborné přednášky
<p>UČENÍ SE</p> <p>rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • škola • pedagog • výchovný poradce • metodik prevence • NZDM • podpora školní přípravy (doučování) • rodinná a mateřská centra • vzdělávací aktivity pro děti • komunitní centra • osobní asistence • pedagogicko-psychologická poradna (PPP) • OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodinná poradna • občanská poradna • TAS • OSPOD • výchovný poradce • terapeut • psychoterapeut • psycholog • mediátor 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní centra • svépomocné skupiny • volnočasové aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> • vzdělávací aktivity • zázemí pro setkávání se • kulturní akce

		<ul style="list-style-type: none"> • městský žákovský parlament • SVČ 			
	<p>CHOVÁNÍ</p> <p>znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním</p>	<ul style="list-style-type: none"> • OSPOD • NZDM • městský žákovský parlament • výchovný poradce • rodinná a mateřská centra • komunitní centra • preventivní programy pro děti a mládež • PPP • SVČ 	<ul style="list-style-type: none"> • TAS • poradenské centrum • rodinná poradna • krizová pomoc • rodinná poradna • PPP • Terapeut • psycholog, psychoterapeut • svépomocné skupiny 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní centra • svépomocné skupiny • církve 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní akce • svépomocné skupiny
	<p>MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ</p> <p>mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potravinová a materiální pomoc • OSPOD • rodinná a mateřská centra 	<ul style="list-style-type: none"> • TAS • azylové bydlení • potravinová a materiální pomoc • rodinná a mateřská centra • rodinná poradna • občanská poradna 	<ul style="list-style-type: none"> • úřad práce (sociální dávky) 	

Komentář k tabulce sítě služeb a naplňování potřeb dětí (a jejich rodin) v ORP Valašské Klobouky a návrh k optimalizaci sítě

VZTAHY – žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán

Potřeby dětí vztahující se především k bezpečnému vztahu k sobě, rodině a komunitě jsou v ORP Valašské Klobouky uspokojovány prostřednictvím nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, také rodinnými a mateřskými centry, komunitními centry, sociálně-aktivizační službou či krizovým centrem a aktivitami, které pro místní občany zajišťuje církev. Ze školské oblasti zde fungují především výchovní poradci a metodici prevence. Je zde i fungující žákovský parlament, který posiluje potřebu vrstevnických vztahů a také rozvoj aktivit v rámci ORP. Školy pro své žáky také využívají nabídku preventivních aktivit pro děti a mládež a adaptační kurzy, které jsou školami velmi oblíbené.

Příklady dobré praxe

V území ORP aktivně působí **městský žákovský parlament**, který sdružuje vždy tři žáky z každé školy, spolupracuje s Komisí pro prevenci kriminality a sociální záležitosti. Městský žákovský parlament se podílí na akcích spojených s budováním vztahů mezi žáky jednotlivých škol navzájem. Žáci se vzájemně doplňují, spolupracují a vytvářejí společné projekty. Město Valašské Klobouky aktivně podporuje činnost žákovského parlamentu a mimo jiné mu nabízí různé aktivity, jako například organizování soutěží pro mládež, na kterých se žáci mohou podílet v rámci rozvoje města.

Prostor pro rozvoj sítě

Bílým místem je v lokalitě **absence pozice školního psychologa**, který by měl prostor řešit situace ohrožených dětí ve školách. Potřeba je reflektována především zástupci ze školské oblasti, tedy výchovnými poradci a metodiky prevence, ale také ostatními aktéry, jako jsou pracovníci OSPOD, sociální pracovníci, apod. Ze 12 škol sídlících v ORP Valašské Klobouky školní psycholog nepůsobí ani na jedné z nich. Hlavním důvodem je uváděna nedůvěra v projekty, ze kterých může být tento typ odborníka hrazen. Často je zmiňováno, že skončením projektu, skončí i odborník na škole, což je nesystémové. V tomto případě byly ze strany aktérů navrhovány možnosti ve využití školního psychologa např. dvěma školami, které by se o služby školního psychologa i náklady na jeho pozici dělily.

V síti se objevují také **individuální aktéři**, kteří poskytují služby mediátora, facilitátora, psychologa, psychoterapeuta, terapeuta či lektora, avšak tyto služby nejsou v současné době plně využívány. Nabídka těchto odborníků není zcela rozšířena mezi veřejnost, také chybí jasné podmínky financování této služby pro klienty z rozpočtu na výkon SPOD. Především ze strany pracovníků OSPOD je žádoucí, aby odborníci působili v regionu dlouhodobě a tvořili tak stabilní síť, jelikož s častým střídáním osob pracujících v této oblasti, mají dlouhodobě špatné zkušenosti. Na základě opakovaně deklarované potřeby stabilního odborného sociálního poradenství vznikl v průběhu roku 2017 rozvojový záměr na vznik této služby přímo v ORP Valašské Klobouky. Tento záměr byl následně ze strany Zlínského kraje podpořen a k 1. 1. 2019 je vznik této služby naplánován a je tedy předpoklad, že bude toto „bílé místo“ částečně saturováno.

BEZPEČÍ – žít v bezpečí a stabilitě

Potřebu bezpečného prostředí pro ohrožené děti a jejich rodiny zabezpečuje nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, rodinná a mateřská centra, terénní služby sociálně-aktivizační služby, krizové centrum, terénní programy pro uživatele návykových látek či služby náhradní rodinné péče. Určitou životní stabilitu občanů podporuje také služba potravinové a materiální pomoci. V ORP působí rodinné a občanské poradny, které poskytují odborné poradenství z různých oblastí života (např. dluhové, sociální, majetkoprávní, trestní, občanské soudní).

Prostor pro rozvoj sítě

Oblastí dalšího možného rozvoje sítě služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny zůstává **spolupráce Policie ČR a městské policie s ostatními aktéry**. Jednou z možností jak docílit této spolupráce je přizvat zmíněné aktéry na setkání tzv. Síťovací platformy. Předmětem setkání by bylo vytvoření bližšího kontaktu, vyjasnění kompetencí a navázání spolupráce při práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami. Dalším možným prostorem pro rozvoj sítě je **využívání služeb tzv. individuálních aktérů**. V ORP fungují individuální aktéři, kteří své služby poskytují za úplatu. Vzhledem k tomu, že ne všichni klienti jsou schopni si jejich služby hradit sami, bylo by vhodné hledat další zdroje, jak učinit tyto služby dostupné i pro klienty s nedostatkem finančních prostředků. Nabídka služeb individuálních aktérů prozatím není v síti dostatečně rozšířená. Bílým místem v síti, které vnímají především pracovníci OSPOD, jsou vhodné **prostory pro realizaci asistovaných kontaktů**. Jedná se o neutrální prostředí pro rodiče i dítě, které bude uzpůsobeno asistovanému kontaktu a dostupné i o víkendech. V současné době území ORP nedisponuje žádným takovým prostorem.

ZDRAVÍ – vyrůstát v celkové tělesné a duševní pohodě

Potřeba zdraví je v ORP Valašské Klobouky uspokojována více aktéry. Určitou tělesnou i duševní pohodu nabízí nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, také terénní programy pro uživatele návykových látek či služby osobní asistence, krizové pomoci, pediatři, výchovní poradci a metodici prevence či pracovníci OSPOD. K dispozici je poliklinika s řadou specialistů jako např. dětská neurologie, dětská alergologie, logopedie, ortopedie, ORL, oční, psychiatrie nebo klinická psychologie.

Prostor pro rozvoj sítě

V území chybí **propojení aktérů mezi sebou navzájem**. Jednotliví aktéři řeší potřebu zdraví ohrožených dětí a jejich rodin dle svých kompetencí, nejsou však vzájemně a meziresortně propojení. Důvodem může být např. neznalost kompetencí jednotlivých aktérů navzájem. Pro rozvoj sítě je důležité navázat meziresortní propojení, nejen školní, sociální, komunitní či individuální oblasti, ale přizvat i resort zdravotnictví, který má významný podíl na této potřebě. Propojením resortů by se významně uspokojila potřeba celkové tělesné a duševní pohody cílové skupiny. Také **metodici prevence** se mohou podílet na uspokojování potřeby zdraví, avšak z jejich pohledu chybí kvalitní **nabídka preventivních programů**, která by reagovala na aktuálně vyvstalé potřeby. V ORP se vyskytovala potřeba **zvýšení kapacity logopedické péče** a to především u zmapovaných aktérů. V ORP sídlí a své služby poskytuje jeden logoped a čekací lhůty jsou příliš dlouhé. V území svou činnost zahájila také služba z jiného ORP, která poskytuje **služby paliativní a hospicové péče**. Tato služba může jak tělesně, tak i duševně podpořit umírajícího jedince a celou jeho rodinu. Nabídka této služby však není v současné době dostatečně rozšířená.

UČENÍ SE – rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení

Tuto potřebu zajišťuje v ORP Valašské Klobouky 12 škol. Řadíme mezi ně dvě střední školy, 10 základních škol a jednu školu speciální a praktickou. V území je také 14 mateřských škol. Rozložení škol je v území ORP dobré. Potřebu poznávání světa, motivaci k učení a sebepoznávání podporuje a v území zajišťují také nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, komunitní centra, rodinná a mateřská centra se svými besedami, odbornými přednáškami na dané téma. Jedná se taky o různé praktické aktivity, které si mohou klienti vyzkoušet, naučit se. Nedílnou součástí sítě je také sociálně-aktivizační služba či osobní asistence.

Příklad dobré praxe

V území ORP Valašské Klobouky vznikla tzv. **Síťovací platforma**, která utváří prostor pro diskusi a propojování odborníků z různých resortů. Prozatím v ORP proběhla 4 setkání, kdy na dvou posledních byli přítomni zástupci školské oblasti, tedy výchovní poradci a metodici prevence, kteří mají zájem o propojování se sociální, individuální, komunitní, zdravotní a bezpečnostní oblastí v území. Pedagogové chtějí být součástí vznikající meziresortní sítě. Na setkáních probíhají diskuze o nabídkách aktérů, možnostech propojení resortů, právech a povinnostech jednotlivých přítomných, oznamovací povinnosti, stejně tak o mlčenlivosti apod. V rodinných a mateřských centrech, stejně jako v komunitních centrech vzniká základna **svépomocných skupin**, které pořádají různé vzdělávací akce, besedy, odborné přednášky pro danou cílovou skupinu, např. pro maminky, pro rodiče, děti, apod. Tyto aktivity vycházejí ze zájmu a aktivity uživatelů center a jsou buď zcela zdarma, nebo za symbolickou

cenu. Přínosem je budování bezpečného prostředí komunity, rozvoj v oblastech poznávání, učení, nabývání zkušeností, také motivace k učení a budování si vztahu k sobě i ostatním lidem.

Prostor pro rozvoj sítě

V síti služeb pro oblast potřeby učení však absentuje především **dostupnost psychologické péče ve školách**. Na celém území ORP nefunguje ani jeden školní psycholog. Tuto potřebu si uvědomují nejen pracovníci OSPOD, sociální oblasti, ale hlavně zástupci školské oblasti, tedy výchovní poradci a metodici prevence. Absence může být způsobena neochotou škol financovat tuto pozici z vlastních zdrojů a vidina určité nesystemovosti, pokud je školní psycholog financován z projektu na dobu určitou. Také je zde reflektována potřeba **zvýšit dostupnost kvalitních preventivních programů do škol**. Zejména mít informace a přehled o kvalitních a dostupných (finančně i časově) preventivních programech tak, aby žáky, studenty zaujaly a reagovaly na aktuální rizikové chování. V současné době je zde nabídka velkého množství preventivních programů, je však problematické vybrat kvalitní program.

CHOVÁNÍ – znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním

Potřeba v oblasti chování, mít respekt k sobě a ostatním naplňují v ORP především nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, školy, pedagogové, rodinná, mateřská a komunitní centra. K dispozici je také psycholog, terapeut, psychoterapeut, svépomocné skupiny, služby krizové pomoci, sociálně-aktivizační služby nebo poradny.

Prostor pro rozvoj sítě

K této oblasti se váže potřeba reflektována především pedagogy, tedy **nedostatek kvalitních preventivních programů ve školách**. Pedagogové vnímají potřebu kvalitních a dostupných preventivních programů. Cílem je, aby se programy obměňovaly, byly doporučovány jen kvalitní a také finančně dostupné programy, které reagují na aktuální problémy.

MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ – mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí

Potřebu materiálního zajištění uspokojuje v ORP služba napojena na potravinovou banku. Poskytuje nejen potravinovou pomoc, ale i materiální v podobě ošacení, pomůcek do školy či spotřebiče do domácnosti. V individuálních případech, na základě doporučení, lze poskytnout finanční pomoc. Určité zázemí poskytují i rodinná a mateřská centra, rodinná a občanská poradna. Také sociálně-aktivizační služba zajišťuje práci s rodiči tak, aby byl umožněn zdravý vývoj dítěte.

Příklad dobré praxe

Třetí setkání tzv. **Síťovací platformy** přineslo základní informace o poskytovaných službách jednotlivých aktérů pracovníků školské oblasti. Mimo jiné, byly zmíněny také služby, které nejsou registrovány jako sociální služba, ale aktérem jsou poskytovány. Ostatní aktéři, ale i pracovníci školské oblasti tedy získali informace o možnostech sítě služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny.

Modely spolupráce aktérů sítě

Spolupráce aktérů sítě služeb pro děti a **rodiny je stejně významným předpokladem stability a pevnosti sítě, jako přítomnost aktérů samotných.** Spolupráce a vzájemné vztahy aktérů tvoří pomyslné spojky mezi jednotlivými články sítě. Aktivity aktérů na sebe navazují, a tím jsou efektivnější a cílenější.

Předpokladem funkční spolupráce aktérů v rámci sítě je **dobrá znalost rolí – nejen ostatních aktérů, ale také svých vlastních.** Většině aktérů je připsána základní role (např. role učitele ve vzdělávání dětí), ale je důležité, aby si byli vědomi také svého významu pro naplňování dalších potřeb dětí (např. učitel jako důležitý aktér v oblasti zdraví dětí, bezpečí, chování, vztahů apod.). **Dobře nastavená spolupráce umožní reagovat bezprostředně na měnící se potřeby dítěte a rodiny.**

Spolupráce aktérů v lokalitě může mít mnoho podob, více či méně formálně ukotvených (viz obrázek č. 3: Modely spolupráce aktérů v lokalitě). Žádoucí jsou přitom zejména formy zahrnující větší počet aktérů a fungující na bázi dobrovolné dohody o spolupráci, tedy sledující společný cíl. Ve prospěch dětí ale působí v podstatě jakákoliv forma spolupráce, například i konzultace konkrétního případu.

Modelové schéma spolupráce aktérů jako inspirace a k čemu má sloužit

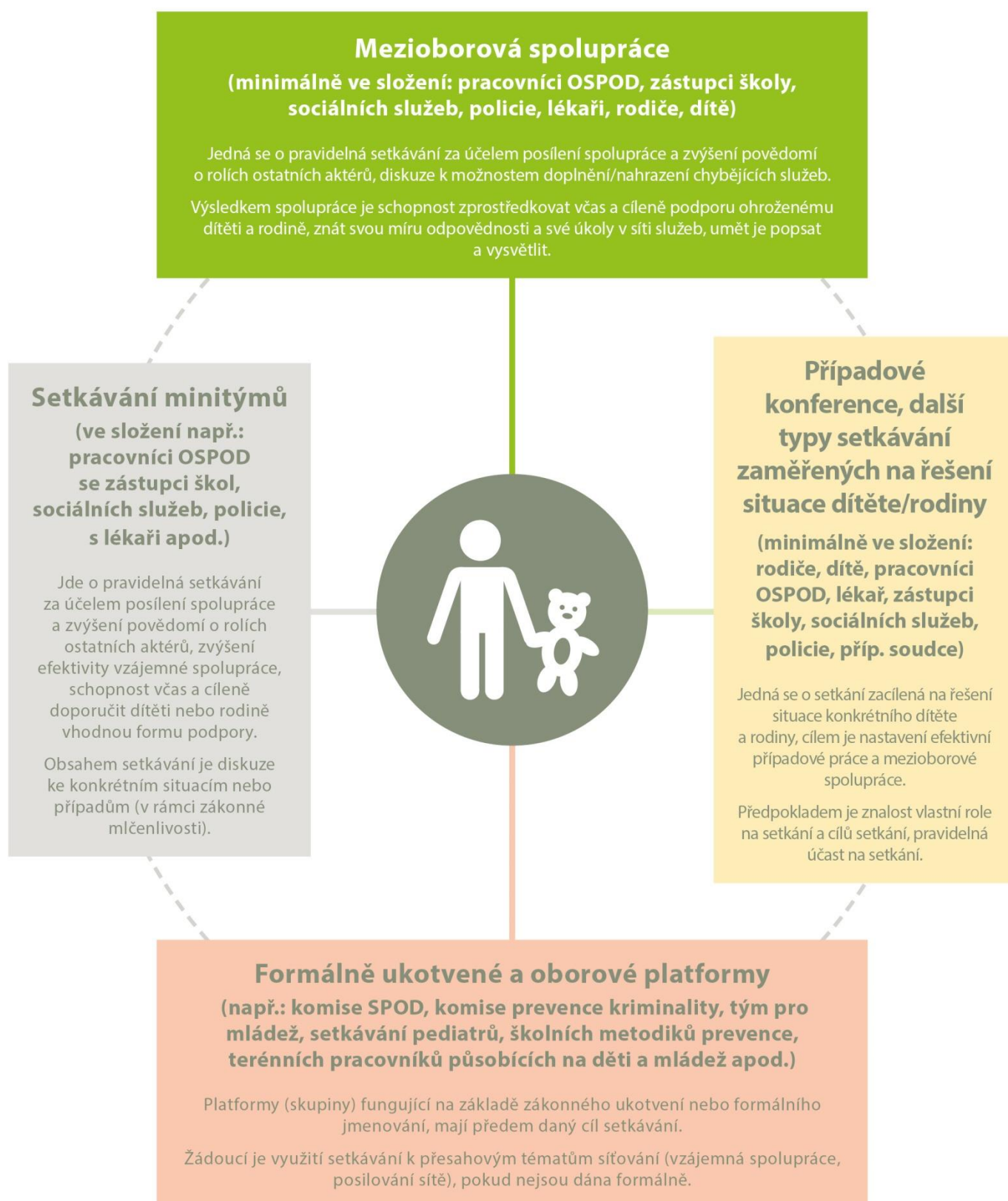
Modelové schéma spolupráce není vyčerpávajícím výčtem všech možných forem spolupráce aktérů, jde o inspirativní schéma, které lze podle potřeby dále doplnit. Tento model má mít jednak význam osvětový v tom smyslu, do jakých forem spolupráce se mohou aktéři zapojovat, jednak poukazuje na další možné, doposud nevyužívané formy, a může tak být podkladem pro další rozvoj spolupráce v lokalitě.

Lokální síťáři na základě provedeného mapování následně zpracovali **model spolupráce aktérů sítě služeb pro děti a rodiny na území konkrétního ORP,** kde do tabulky zachytili výčet existujících místních forem spolupráce (podrobně viz tabulka č. 2).

Popis jednotlivých kategorií schématu „Modely spolupráce aktérů v lokalitě“ (obrázek č. 3)

V obrázku č. 3 najdete vymezení příkladů různých modelů spolupráce aktérů sítě služeb. Mezioborová spolupráce je pro oblast podpory dětí a jejich rodin vnímána jako klíčová platforma (tedy platforma zahrnující co nejširší spektrum aktérů sítě služeb pro děti a jejich rodiny). Nicméně nezastupitelnou úlohu mají jakékoliv jiné, funkční formy setkávání a spolupráce, které se zabývají potřebami dětí a jejich rodin.

MODELY SPOLUPRÁCE AKTÉRŮ NA ÚROVNI OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

Spolupráce aktérů sítě v ORP Valašské Klobouky

Tabulka č. 2

	<p>Mezioborová spolupráce</p> <p>Setkávání Síťovací platformy v ORP Valašské Klobouky</p>	
<p>Setkávání minitýmů</p>		<p>Případové konference, další typy setkávání zaměřených na řešení situace dítěte/rodiny</p>
<p>V současné době neprobíhá v lokalitě pravidelné setkávání minitýmů. Jedná se spíše o setkávání nepravidelné, které je svoláno dle potřeby.</p>		<p>Případové konference Rodinné konference</p>
	<p>Formálně ukotvené a oborové platformy</p>	
	<p>Komise SPOD</p> <p>Komise pro prevenci kriminality a sociální záležitosti</p> <p>Komise při komunitním plánování</p> <p>Setkání ředitelů škol ve SO ORP Valašské Klobouky (MŠ, ZŠ)</p> <p>Setkávání školních metodiků prevence</p>	

Komentář ke spolupráci aktérů sítě v ORP Valašské Klobouky

Mezioborová spolupráce

Setkávání Síťovací platformy v ORP Valašské Klobouky svolává lokální síťarka. Setkání se uskutečnilo (k 30. 9. 2018) celkem ve čtyřech případech, kdy základní skupinu tvořili zmapovaní aktéři pracující s ohroženými dětmi a jejich rodinami a také zástupci OSPOD. Na další setkání byli přizváni noví aktéři, konkrétně z oblasti školství. Aktéři projevíli zájem o účast zástupců školství i na dalším, třetím setkání. Pracovníci oblasti školství pozvání přijali a projevíli tak zájem o mezioborovou spolupráci, kterou pro svou práci vnímají jako velmi přínosnou, nicméně také v současnosti nedostatečnou. Členové Síťovací platformy se shodli na užitečnosti těchto setkávání a také na rozšíření stávající platformy o členy Policie ČR a oblast zdravotnictví. Prostory pro setkávání nabízeli jednotliví aktéři, což ukazuje také zájem o fungování této vzniklé platformy.

Setkávání minitymů

V současné době neprobíhá žádné pravidelné setkávání minitymů, které by bylo lokální síťarce známo. Pokud je takové setkávání uskutečňováno, jedná se většinou o nepravidelné, či jednorázové setkání jednoho aktéra např. s pracovníky OSPOD, které vede k představení nového aktéra v území, představení nové nabídky služeb či vyjasnění kompetencí mezi sebou.

Případové konference, další typy setkávání zaměřených na řešení situace dítěte/rodiny

Případové a rodinné konference - probíhají v závislosti na situaci řešených případů ohrožených dětí a jejich rodin. Případovou konferenci organizuje OSPOD, který přizve k řešenému případu ty aktéry, kterých se konkrétní ohrožující situace dítěte a jeho rodiny úzce dotýká. S těmito aktéry pak nastavují spolupráci a hledají možná řešení. Kromě pracovníka OSPOD se setkání účastní také psycholog, facilitátor, pedagogové, rodiče, děti, blízcí příbuzní, pracovníci doprovázející organizace, pracovníci terénní asistenční služby pro rodiny s dětmi, pediatr, popř. další aktéři, kteří se mohou k situaci ohroženého dítěte a jeho rodiny vyjádřit, neboť s ním také spolupracují. Případové a rodinné konference jsou v ORP oblíbené. Na setkání se mohou vyjádřit nejen pracovníci OSPOD, ale také další zainteresovaní aktéři, kteří situaci mohou posoudit z jiných úhlů pohledu. Nastaví se možnosti řešení a společným cílem je zmírnit či odstranit ohrožení dítěte.

Formálně ukotvené a oborové platformy

Komise SPOD se schází 4x ročně. Svolává ji OSPOD. Členy jsou: pracovníci terénní asistenční služby (TAS), pracovníci OSPOD, zástupci sociálních služeb, individuální aktéři. Komise na svých setkáních řeší aktuální problémy, které se v posledních měsících vyskytují nejčastěji. Na zasedání jsou přítomní členové a komise navrhuje, kdo může být pro dané téma přínosný a může být osloven jako host, který obohatí řešené téma na dalším setkání. Přizvaným hostem mohou být odborníci z oblasti návykových látek, psychologie, lékařů, individuálních aktérů a další.

Komise pro prevenci kriminality a sociální záležitosti – uvedená komise se schází 4x ročně a sdružuje 12 členů. Na základě námětů vznikl městský žákovský parlament, který se těší velké oblibě. Žáci z různých škol města Valašské Klobouky mají zájem spolupracovat s ostatními žáky školami napříč ORP. Pracují společně na projektech, které sami navrhnou. Mimo jiné se projednávají chystané aktivity z oblasti prevence kriminality a diskutuje se nad přínosem již proběhlých aktivit. Komise se také zapojuje do různých projektů, kterých se mohou zúčastnit i žáci městského žákovského parlamentu.

Setkání ředitelů škol ve SO ORP Valašské Klobouky (MŠ, ZŠ) zřizuje a také svolává odbor životního prostředí, oddělení školství a památkové péče při MěÚ Valašské Klobouky. Na setkání se scházejí ředitelé škol z celé oblasti ORP Valašské Klobouky. Na setkání mohou být přizváni různí hosté. Lokální síťarka byla na jedno setkání přizvaná, aby představila projekt MPSV a vyzvala ředitele ke spolupráci. Ředitelé základních a středních škol v ORP vyplnili dotazník, který byl zacílen na zmapování aktuálního stavu možností škol jak pracovat s ohroženými dětmi a na získání základního přehledu o stavu zasíťování škol v systému podpůrných služeb v péči o děti a rodiny v ORP. Prostřednictvím dotazníků také ředitelé definovali své potřeby a požadavky směrem k síti.

Setkávání metodiků prevence a výchovných poradců se koná 1x za půl roku. Na setkání jsou přizváni všichni metodici prevence ze škol ve Zlínském kraji. Setkání se účastní také krajský metodik prevence a okresní metodici prevence. Organizátoři představují oblasti, které se v poslední době začaly jevit jako rizikové, jak se mohou školní metodici prevence připravit a jak postupovat, na koho se mohou obrátit a je také představena aktuální nabídka preventivních programů. Pro školní metodiky prevence je důležitá především cena preventivních programů a kvalita zpracování. Školní metodici prevence hodnotí kladně především závěrečnou diskuzi, kdy si mohou jednotliví metodici prevence vyměnit své zkušenosti, vzájemně se inspirovat a navazují osobní kontakty.

Doporučení pro rozvoj sítě v ORP Valašské Klobouky

Doporučení vycházejí ze zjištěného aktuálního stavu sítě (k 30. 9. 2018).

Jednou z nejdůležitějších potřeb, která se v území vyskytovala a byla reflektována všemi aktéry napříč resorty, je **nedostatek psychologické péče ve školách**. Ani jedna škola v ORP Valašské Klobouky nevyužívá pozici školního psychologa, přitom aktéři školské oblasti řadí činnost školního psychologa na jednu z nejdůležitějších příček při práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami ve škole. Aktéři se také shodují, že existence pozice školního psychologa ve škole včas odhalí a dokáže eliminovat rozvoj rizikového chování a ohrožení dítěte. Pro oblast ORP Valašské Klobouky je tedy důležité zajistit pevnou pozici školního psychologa ve škole, která je financována nejen z projektů, ale i z vlastních zdrojů školy, dále poskytnout školnímu psychologovi dostatek metodické podpory a prostoru pro jeho práci. Ze zjištěných informací vyplývá, že pozici školního psychologa podporuje většina výchovných poradců a metodiků prevence, kteří tuto pozici vnímají velmi pozitivně. Školní psycholog je chápán jako jeden z prvních, kterému se může dítě otevřít v případě jakéhokoliv problému. Ve škole působí samostatně, nezávisle, nehraje ve škole dvojí roli, jako např. pedagogové, kteří následně vykonávají pozice výchovných poradců nebo metodiků prevence.

Další, neméně důležitou, potřebou je posílení kapacity, dostupnosti a nabídky **terapeutické práce pro děti a rodiče** poskytované pro klienty zdarma. Individuální aktéři se již s pracovníky OSPOD sešli, což bylo součástí první nastavené strategie lokální síťáčky. Role individuálních aktérů se staly jasnější, také nabídka služeb aktérů pro ohrožené děti a jejich rodiny. Individuální aktéři se měli možnost představit také na třetím setkání Síťovací platformy v ORP Valašské Klobouky, na kterou byli přizváni i zástupci školství. Pozvání i účast na setkání aktérů školství hodnotili jako velmi přínosnou pro další spolupráci. Je žádoucí, aby služby individuálních aktérů byly v ORP dále propagovány, využívány a utvořily tak stabilní a širokou síť služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny a zároveň byly vyjasněny podmínky využívání těchto aktérů např. pro klienty OSPOD, žáků škol, či jiných.

Neméně důležité je nastavit v území pravidelné setkávání odborníků pracujících s ohroženými dětmi a jejich rodinami meziresortně. Dojde tak k uspokojení potřeby **posílení společné komunikace mezi pracovníky OSPOD a ostatními aktéry**, což naplňuje setkávání tzv. Síťovací platformy v ORP Valašské Klobouky, která vytváří prostor pro diskusi aktérů z různých resortů na jednom místě. Aktéři si mohou sami určit, jaké další téma bude předmětem navazujícího setkání, kdo by se ho měl účastnit apod. Síťovací platformu svolává prozatím lokální síťáčka, proto se jeví jako vhodné stanovit nového **koordinátora platformy**, která se těší úspěchu napříč resorty pracující s ohroženými dětmi a jejich rodinami. Síťovací platforma vyhrazuje prostor pro diskusi, nastavuje možné oblasti spolupráce, aktéři mezi sebou navazují kontakty a mohou tak včas reagovat na vznikající potřeby v síti. Bylo by vhodné, aby setkání organizoval jeden koordinátor, který platformu bude alespoň jednou za rok svolávat, nebo se svolavatelé budou v organizování setkání střídat, což by pomohlo lepšímu poznání zázemí jednotlivých aktérů. Platforma by měla sdružovat veškeré aktéry napříč resorty, vč. zdravotnického, školského, sociálního a další aktéry pracující s ohroženými dětmi a jejich rodinami jako jsou komunitní centra, svépomocné skupiny, policie, apod. Setkávání této platformy by usnadnilo celkovou komunikaci mezi aktéry pracujícími s ohroženými dětmi a jejich rodinami. Docházelo by k pravidelným aktualizacím informací o jednotlivých aktérech, osobnímu kontaktu aktérů, nastavování hranic spolupráce, vyjasňování kompetencí a celkovému zlepšení fungování kooperace mezi aktéry a k průběžnému reagování na vyvstalé potřeby v síti. Dalšími potřebami v síti, které se nyní objevují, jsou např. zvýšení dostupnosti kvalitních preventivních programů, navýšení kapacity logopedické péče v ORP, zajištění vhodných prostor pro realizaci asistovaných kontaktů a to včetně víkendů. Na toto vše by mohla reagovat Síťovací platforma, kde si mohou odborníci z různých oblastí předávat kontakty na další odborníky, kteří by mohli potřebu např. nedostatku logopedické péče v ORP pokrýt nebo si předávat své zkušenosti s preventivními programy ve školách. Setkávání Síťovací platformy by se stalo místem diskuze nad potřebami, které se aktérům jeví jako důležité v daném okamžiku a je potřeba je společnými, meziresortními silami uspokojit.

Závěrem

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, se kterými jsem byla v kontaktu. Vždy to pro mou osobu bylo velice příjemné setkání. Setkala jsem se za dobu síťování jen s pozitivním přístupem. Děkuji tímto i místnímu OSPOD za to, že jeho pracovnice aktivně vstoupily do našeho projektu, a po celou dobu naší spolupráce jsem vnímala jejich velkou podporu nejen pro projekt samotný, ale i pro mě, jako lokální síťářku. Všichni jste byli velice pohostinní, příjemní, vstřícní a milí. Čeho si nesmírně vážím, je Vaše neutuchající ochota spolupracovat. A to nejen se mnou, ale i s ostatními navzájem. Cítila jsem z Vás bezmeznou touhu po propojení resortů tak, aby byly uspokojeny především potřeby ohrožených dětí a jejich rodin. Chtěla bych Vám také poděkovat za Vaši otevřenost, upřímnost a přátelský přístup. V ORP Valašské Klobouky poměrně dobře funguje spolupráce mezi službami, určitý nástroj k propojení více resortů ukazuje již vzniklá Síťovací platforma, která může nadále fungovat jen s Vaším aktivním přístupem. Doufám, že Přehled aktérů bude pro Vás taktéž přínosem a budete jej šířit dál a dál. Přeji Vám hodně sil a úspěchů, mnoho navázané spolupráce a co nejvíce spokojených dětí a rodin.

Mgr. Pavla Kadlčková, DiS., Mgr. Kristýna Dvořáková

lokální síťářky pro ORP Valašské Klobouky

Použité zdroje

- *Strategie území správního obvodu ORP Valašské Klobouky v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a podpory podnikání a zaměstnanosti* [online]. [cit. 7. 8. 2018]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/26326603-Strategie-uzemi-spravniho-obvodu-orp-valasske-klobouky.html>
- *Český statistický úřad, Krajská správa SÚ ve Zlíně* [online]. Charakteristika SO ORP Valašské Klobouky. [cit. 7. 8. 2018]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xz/charakteristika_so_orp_valasske_klobouky

Potřebujete více informací?

K síťování ve vaší obci či kraji?

Obráťte se na lokální síťářku **Mgr. Kristýnu Dvořakovou**, e-mail: kristyna.dvorakova@mpsv.cz, krajskou koordinátorku síťování **Mgr. Bronislavu Šiškovou** (dotazy spojené se síťováním v zapojených obcích), e-mail: bronislava.siskova@mpsv.cz, tel.: 773 790 724 či krajskou síťářku, **Mgr. Gabrielu Šťastovou**, e-mail: gabriela.stastova@mpsv.cz, tel.: 777 435 157.

K aktivitě síťování?

Obráťte se na odborného garanta **Mgr. Štěpána Bolfa**, e-mail: stepan.bolf@mpsv.cz, tel.: 221 923 647, 775 853 476 nebo na vedoucí oddělení transformace služeb pro rodiny a děti, odbor ochrany práv dětí **Mgr. Kristýnu Jůzovou Kotalovou**, e-mail: kristyna.kotalova@mpsv.cz, tel.: 221 922 255, 724 178 744.

www.pravonadetstvi.cz

www.mpsv.cz

Příloha – popis rolí aktérů sítě

Popis rolí jednotlivých aktérů

Činnost všech aktérů je dána (rezortním) zákonným vymezením, které zpravidla určuje jejich roli v systému ochrany dětí a rodin. K tomu je obvykle dána i nějaká z forem vzájemné spolupráce aktérů (např. oznamovací povinnost, možnost zprostředkování odborných služeb, apod.). Pokud jde o přesah základních rolí jednotlivých aktérů, zejména směrem ke vzájemné spolupráci, existuje jen velmi málo objektivně daných překážek, které by takovým přesahům či mezioborové spolupráci bránily.

Při tvorbě a rozvoji sítě je tedy role jednotlivých aktérů vždy třeba posuzovat v nejširším možném náhledu, včetně toho, že jsou aktérům jejich role zvědomovány. Tím lze dosáhnout maximálního využití jejich kapacit.

Jak jsou vymezeny role aktérů

Níže uvedený popis rolí jednotlivých aktérů je odvozen **z potřeb dětí**. Relevance aktérů v rámci sítě služeb je podmíněna tím, že danou roli aktivně naplňují (tj. dva aktéři stejného typu, např. školy, mají svou základní činnost dánu a budou jistě označeni za aktéry v oblasti potřeb učení, ale je možné, že pouze jedna ze škol bude též relevantním aktérem i pro oblast tělesného a duševního zdraví např. proto, že je zapojena do preventivních programů, aktivně spolupracuje s lékaři apod.).

Jedná se o výčet příkladů, často se vyskytujících rolí jednotlivých aktérů, tedy o inspirativní, nikoliv úplný výčet rolí. Pro optimální podobu sítě služeb je nutné zvažovat všechny možné role aktérů v maximální možné šíři.

Vztahy

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- psycholog, psychiatr = dostupnost služby pro celou rodinu, vč. dostupnosti přímo pro samotné dítě, zaměření na vztahovou problematiku, rodičovské spory
- svépomocná skupina = skupiny pro děti (zajištění bezpečného prostředí, případně facilitace setkání), kde se mohou scházet děti ohrožené mimo jiné vztahy v rámci rodiny
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = významná je kapacita a přístupnost služby, zaměření služby na vztahovou problematiku (vztahy dětí s rodiči, s vrstevníky), terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- metodik primární prevence, školní metodik prevence = kapacita, dostupnost, rozsah služeb, zaměření na vztahy, vnímání této role dětmi
- programy pro třídní kolektivy = realizace programů pro kolektivy, jejich využití v případě individuální potřeby dítěte
- inkluzivní programy = aktivní využívání podpůrných opáření, kapacita pedagoga reagovat na individuální potřeby dítěte
- školní psycholog = dostupnost (dostatečná kapacita), zaměření (mimo jiné) na problematiku vztahů, individuální konzultace, práce s kolektivy/skupinami
- výchovný poradce = viz školní psycholog
- učitel, vychovatel = aktivní práce se vztahy v rámci třídy, kolektivu, individuální konzultace, aktivní spolupráce s OSPOD a službami, prevence
- služby náhradní rodinné péče (NRP) = doprovodné organizace, OSPOD, služby pro adoptivní rodiče, zaměření na vztahy a kontakty mezi dětmi a biologickými rodiči

- sociální pracovník pobytového zařízení = sociální pracovník školského, zdravotnického zařízení nebo pobytové sociální služby, zaměřeni na udržení a podporu kontaktu dítěte s rodiči, aktivní spolupráce s OSPOD
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = specifické zaměření na vztahovou problematiku, dostupnost služby též pro děti
- krizové centrum = zaměření na problematiku vztahů a bezpečí
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- rodinné centrum = relevantní role, pokud služby zahrnují specifický program na problematiku mezilidských vztahů, rodičovských sporů, vztahů rodičů k dětem, vztahů mezi dětmi
- rodinná poradna = specializace na téma mezilidských vztahů
- rodinné konference = koordinovaná setkání širší rodiny a blízkých osob k podpoře rodiny a hledání zdrojů opory
- mediace = dostupné, dostatečně kvalitní služby jako řešení vztahových sporů
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = pokud zahrnuje specifické zaměření na vztahy v rámci rodiny, kombinace programů pro rodiče, děti, celou rodinu
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) = specificky zaměřený program na problematiku vztahů, konzultace, přednášky, semináře, zapojení do případové práce
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- volnočasové aktivity (sport, skaut, umělecké kroužky, apod.) = podpora rozvoje vztahů mezi dětmi, spolupráce, vzájemného respektu
- intervenční centrum (IC) = služba zahrnující podporu řešení problematiky domácího násilí, práce s oběťmi i pachateli domácího násilí
- poradna pro oběti trestných činů = poradenství a právní pomoc, orientace v právech obětí, návrhy na jejich odškodnění

4. Podpora v rámci komunity

- komunitní centrum = místo pro setkávání, organizovaná nebo neorganizovaná činnost, dostupná kontaktní osoba (poradenství, zprostředkování informací nebo služeb)
- komunitní akce = různé typy komunitních akcí zaměřených na vztahy, např. dny sousedství apod.
- zázemí pro setkávání = vytváření prostor pro neformální setkávání – obecní prostory, komunitní centra, využití prostor škol, knihoven apod.
- sousedské spolky = společné akce, setkávání, poskytování vzájemné podpory mezi sousedy
- svépomocné skupiny = skupiny zaměřené na vzájemnou podporu, mimo jiné v oblasti vztahů (např. rodiče procházející rozvodem nebo rozchodem apod.)

Bezpečí

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = bezpečné trávení volného času, přednášky o rizicích, prevenci, konzultace, hodnoty a normy, sebepoznání dítěte, terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = prevence a řešení závislosti, konzultace pro děti i rodiče, preventivní programy na školách a v místech, kde tráví děti a mladí lidé volný čas

- volnočasové aktivity = všeobecně různé více či méně organizované programy (sport, zájmové kroužky apod.), kde děti mohou trávit bezpečným způsobem volný čas, seznamují se s riziky, nalézají nebo překonávají své hranice, učí se odpovědnosti apod.), jde o dostupnost volnočasových aktivit a jejich prahovost (tj. nejen to, jestli tam aktivita je, ale také zda do ní chodí děti z cílové skupiny – tj. ohrožené)
- krizové centrum = zaměření na problematiku vztahů a bezpečí
- linka bezpečí = podmínkou efektivního využívání je povědomí dětí o existenci linky (osvěta)
- škola, školní poradenské pracoviště = programy prevence realizované ve škole, programy proti šikaně, vzdělávání o rizicích na internetu, mezi lidmi, v dopravě apod., přítomnost pracovníka, se kterým děti mohou řešit pocit ohrožení, CAN apod.
- peer program = existence a dostupnost programů, další programy doprovázení (patroni apod.)
- komunitní centrum = dostupný prostor, kam mohou děti samy přicházet, v případě potřeby je jim zajištěno poradenství nebo zprostředkována odborná pomoc, nebo se mohou zapojit do programu, hlavní podmínkou je prahovost/dostupnost centra
- středisko výchovné péče (SVP) = pokud je součástí ambulantní či velmi snadno dostupná forma péče, kam by dítě mohlo přijít i samo, kdyby se necítilo bezpečně z důvodu chování osob ve svém okolí nebo by si nevědělo rady se svým vlastním chováním
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) = důležitá je dostupnost zařízení a dostupnost navazujících odborných služeb, včetně samotných dětí
- lékař = povědomí o ohlašovací povinnosti, rozpoznání ohrožení dítěte (sociální rozměr), ochota zapojit se do případové práce, účast v komisích, preventivních skupinách apod.
- učitel = povědomí o ohrožení dítěte, zkušenosti se zapojováním se do řešení situace dětí ohrožených v oblasti bezpečí, tj. kompetence rozpoznat a ohlásit takový případ, v případě zjištěného ohrožení dítěte se zapojit do případové práce apod.
- Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality = pokud je dostupný specialista na problematiku dětí a mládeže nebo CAN, zda se policie nějak aktivně zapojuje do případové práce, spolupracuje s OSPOD, dělá preventivní programy apod.
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = služba zahrnuje podporu rodičů, případně přímo dětí, specifické zaměření na oblast bezpečí
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = služba má programy zaměřené na rodiče a jejich kompetence v oblasti bezpečí dětí, nebo programy pro celou rodinu, terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- asistent prevence kriminality (APK) = dostupná pochůzková služba, když je zjištěno, přímo řeší děti v ohrožení, upozorní rodiče, nebo se na ně mohou rodiče obracet apod.
- krizová linka pro rodiče = existuje povědomí o lince pro rodiče, kteří se potýkají s problémy v oblasti bezpečí dětí – nedokážou děti hlídat, žijí v prostředí, které není bezpečné, mají podezření, že dítěti někdo ublížil nebo by mohl, či se sami obávají, že by mohli dítě ohrozit
- osvěta = dostupnost specifických osvětových a informačních programů organizovaných městem, policií, lékaři, poskytovateli služeb apod.
- programy primární prevence = programy určené také pro rodiče nebo celé rodiny
- rodinné centrum = mateřská nebo rodičovská centra, která mají v programu téma bezpečí – přednášky či poradenství, centra jsou dostupná, nízkoprahová
- rodinná poradna = zajištění konzultací z oblasti bezpečí dětí, týrané, zneužívané a zanedbávané děti (CAN)
- rodinné konference = koordinovaná setkání širší rodiny a blízkých osob k podpoře rodiny a hledání zdrojů opory
- intervenční centrum = programy pro rodiče ohrožené násilím, programy pro děti nebo rodiče s dětmi
- rodičovská skupina = svépomocné skupiny (např. v rámci rodinného či komunitního centra), pro rodiče, jejichž dítě bylo vystaveno nebezpečí, stalo se obětí, ohrožuje jiné děti, nebo jsou ohroženi sami a rodiče a má to vliv na děti, případně mají sami obavy, že by oni sami mohli dítě ohrozit

- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = programy pro rodiče, jejichž děti jsou ohroženy závislostí, programy pro závislé rodiče
- krizová respitní péče = zajištění krizové péče o dítě, které bylo ohroženo (např. v situaci domácího násilí, CAN)
- program podpory sousedství = sousedské nebo domovní iniciativy, např. na zajištění bezpečí v okolí domu, na ulici, vzájemný dohled nad dětmi apod.
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality (APK) = dostatečný počet policistů/asistentů k zajištění pochůzkové činnosti tam, kde může dojít k ohrožení dětí, kolem škol, na sídlištích, v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), povědomí policistů/asistentů o rizicích ohrožujících bezpečí dětí
- sociální pracovník na obci = terénní práce s rodinami, poradenství, prevence
- poradna pro oběti trestných činů = poradenství a právní pomoc, orientace v právech obětí, návrhy na jejich odškodnění
- starosta, samospráva = podpora programů pro posilování bezpečí, např. osvětové a informační akce, poradenství občanům, bezpečnostní komise a plán apod.
- soud = specializace na děti – oběti a pachatele, otevřenost, zohlednění specifických potřeb dětí, časová dostupnost (rychlost)
- specialista na prevenci na úrovni obce nebo kraje = vývoj, podpora a sledování efektivity místních programů prevence
- integrovaný záchranný systém = prevence a osvěta

4. Podpora v rámci komunity

- dny sousedství = akce ve společných prostorách, seznamování se navzájem, hledání řešení rizik v lokalitě apod.
- preventivní akce v obci = doprava, zdraví, kriminalita
- osvěta = přednášky, semináře pro rodiče nebo pracovníky s dětmi (putovní akce, celostátní akce)
- bezpečná hřiště, prostor pro volnočasové aktivity = místa, kde mohou děti/rodiny trávit volný čas

Zdraví

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- pediatr, pediatriká sestra = ideálně zahrnuta práce s rodinou, plnění oznamovací povinnosti, účast na případových konferencích nebo v jiných týmech, operativní spolupráce s OSPOD, návštěvy u dětí doma (domácí sestry)
- pečovatelská služba = pokud jsou cílovou skupinou i rodiny s dětmi
- raná péče = zapojení do případové práce, individuální plán ochrany dítěte (IPOD), sociální rozměr práce
- školní programy podpory zdraví = obědy do škol, ovoce, mléko, preventivní prohlídky
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = konzultace či přednášky v oblasti zdraví (hygiena, prevence, závislosti, sexuální zdraví, výživa apod.), terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = programy zaměřené na děti anebo rodiče, preventivní programy na školách a v místech, kde tráví děti a mladí lidé volný čas
- dětský psychiatr, psycholog = podmínkou je dostatečná kapacita, zapojení do případové práce
- školní psycholog = podmínkou je dostatečná kapacita, přesah do práce s rodinou
- dětský terapeut = kapacita odpovídající potřebám dětí/rodin v lokalitě
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = zahrnutí tématu zdraví do služby, přednášky, konzultace, osvěta
- raná péče = zaměření služby na práci s celou rodinou a na případovou práci
- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = program zaměřený na práci s celou rodinou, zapojení do případové práce
- domácí sestra = návštěvy rodin preventivně a v případě potřeby, u rizikových rodin – vzhledem k tomu, že aktuálně není ukotveno, tak je relevantní jakákoliv forma návštěv
- psychiatr, psycholog = podpora rodičů z hlediska toho, aby dobře zvládali péči o děti
- respitní služba = služby zaměřené na rodiny se zátěží, ideálně širší cílová skupina (nejen děti s postižením)
- rodinná terapie = terapeutické služby zaměřené na práci s celou rodinou
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- nemocnice – dětské oddělení = dostatečná kapacita, možnost přítomnosti rodičů, sociální pracovník, přesah do případové práce a prevence
- pohotovost = dostupnost, plnění oznamovací povinnosti, případně zapojení do prevence
- specialisté = dostupnost, případně zahrnutí rodiny do péče, spolupráce
- poradna pro závislosti (AT poradna) = léčba závislostí rodičů
- ozdravná léčebna = ozdravné pobyty pro děti nebo děti a rodiče

4. Podpora v rámci komunity

- preventivní akce na podporu zdraví = sportovní nebo zdravotně preventivní akce, Zdravé město apod.
- osvěta = přednášky, letáky na téma zdraví, péče o zdraví
- dotace obce/kraje na akce na podporu zdraví nebo zlepšování životního prostředí = distribuce vitamínů, pomůcek, zdravotní péče apod.
- podpora sportu = zázemí, dostupné kroužky, kluby

Učení se

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- škola = vzdělávání s ohledem na individuální potřeby dítěte, využívání podpůrných opatření, spolupráce s rodinou, zprostředkování navazujících služeb pro rodiny s dětmi
- sociální pedagog, školský sociální pracovník = spolupráce s dítětem a rodinou, zprostředkování služeb dítěti/rodině, spolupráce s navazujícími službami
- výchovný poradce = zaměření práce s dítětem v kontextu jeho rodiny, propojení na externí služby
- pracovník primární prevence = prvotní identifikace potřeby podpory nebo ohrožení dítěte, návaznost na podpůrné služby, přímá podpora dítěte
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = edukační programy pro děti (programy, přednášky), zprostředkování podpory školní přípravy, motivační programy, konzultace, včetně působení mimo školu (v terénu)
- volnočasové aktivity = kroužky zaměřené na rozvoj znalostí a dovedností, motivaci dětí, sebepoznání
- pedagogicko-psychologická poradna (PPP) = přímá podpora dětí v kontextu podpory rodiny
- střediska výchovné péče (SVP) = programy zaměřené na prevenci, podporu dítěte v kontextu jeho rodiny
- lékař = sledování povědomí dítěte o vlastním zdraví, edukace dětí, identifikace rizik
- podpora školní přípravy (doučování) = podpora dítěte v rozvoji školních dovedností, posilování kompetencí a motivace ke vzdělávání, optimálně ve spolupráci s rodinou
- asistent pedagoga = zohlednění specifických potřeb dítěte, zapojení rodiny

- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče (PPP, SVP) = poskytované služby zahrnují rodinu dítěte, jsou provázány na další podpůrné služby
- sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS) = včetně zprostředkování služby rozvoje školských dovedností, podpora a motivace celé rodiny ke vzdělávání
- rodinné centrum (výchova, učení) = programy zaměřené na podporu a rozvoj vzdělávání
- sociální pedagog, školský sociální pracovník = role prostředníka mezi školou a rodinou, práce s celou rodinou, zprostředkování navazujících služeb
- školní psycholog = podpora dítěte v rámci podpory jeho rodiny, zprostředkování navazujících služeb
- výchovný poradce = viz školní psycholog
- etoped, psycholog = dostupnost služeb, ambulantní služby, práce s celou rodinou
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- školní poradenské pracoviště (ŠPP) = služby zaměřené na práci s celou rodinou (poradenství, konzultace, motivační programy, podpůrná opatření, navazující služby)
- dům dětí a mládeže (DDM) = volnočasové aktivity, zaměření na rozvoj vzdělávacích kompetencí dítěte, motivaci
- škola = aktér místní sítě služeb, zapojení do mezioborových platform
- středisko výchovné péče (SVP) = aktér místní sítě služeb, zapojení do mezioborových platform

4. Podpora v rámci komunity

- zázemí pro vzdělávání (knihovny, prostory pro kroužky, poznávací stezky) = prostory volně dostupné pro vzdělávání dětí, zájmovou činnost
- ocenění vzdělávání (učitelé, žáci, vědci) = motivační programy
- kulturní akce = akce na podporu vzdělávání, vědomostní akce
- zahraniční spolupráce = partnerství měst, studijní pobyty, výměny
- dotace obce na pomůcky, dojíždění do školy

Chování

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- peer program = kapacita programů, jejich zaměření na poskytování pozitivních vzorů chování
- škola = ve vztahu k jednotlivci, vypracovaný systém podpory jednotlivce, návaznost na další podpůrné služby, možnost dítěte se obrátit na školu s žádostí o pomoc
- asistent pedagoga = přímá podpora dítěte nad rámec vzdělávání, tj. výchova, normy apod.
- odborná poradenská pomoc = kapacita a dostupnost služeb psychologa, etepeda, psychiatra, provázanost se školou a s rodinou
- resocializační program = kapacita, dostupnost, kvalita
- středisko výchovné péče (SVP) = ambulantní a terénní služba, přímá dostupnost pro děti
- pobytová služba = řešení akutních problémů s chováním, možnost krátkodobých krizových pobytů
- probační a mediační služba (PMS) = programy pro děti, dostupnost, kvalita, možnost vstupu na žádost dítěte
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- škola = specifické programy zaměřené na chování dětí, podpůrné programy, nácvik dovedností v oblasti chování se zapojením rodičů
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = specifický program zaměřený na posilování rodičovských dovedností v oblasti výchovy a stanovování hranic
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) = zprostředkování podpůrných skupin pro rodiče k posílení výchovných kompetencí
- středisko výchovné péče (SVP) = ambulantní nebo terénní forma, práce s celou rodinou
- asistované kontakty a předávání = služby podpory dítěte v náročných situacích, podpora zvládání emocí a chování dítěte i rodičů
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- škola = role učitele, výchovný poradce, dalších členů sboru mimo rámec vzdělávací složky, tj. výchova a socializace, normy, vytváření pozitivních vztahů + zařazení tématu etiky a morálky do výuky, praktický nácvik
- volnočasové aktivity zaměřené na posilování zdravých vztahů (skaut, Sokol, sport) = dostupnost, zejm. pro děti z ohrožených rodin (např. sociálně vyloučené lokality)
- církve = programy pro rodiny a děti – volnočasové aktivity, konzultace k otázkám výchovy a chování
- probační a mediační služba (PMS), resocializační program = programy zaměřené na posílení pozitivních forem chování
- krizový pobyt = krátkodobé umístění dítěte v pobytové službě v situaci závažných obtíží v oblasti chování, podmínkou je minimální délka pobytu a bezprostřední zajištění odborné podpory

4. Podpora v rámci komunity

- sousedské a komunitní akce = akce ke vzájemnému poznávání, navazování vztahu důvěry, interkulturní akce apod.
- BESIP = preventivní akce, nácvik pravidel, ohleduplnosti

Materiální zajištění

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- rodinné centrum = programy pro děti, které jsou vystaveny riziku nedostatečné péče
- krizové centrum = řešení akutního ohrožení dítěte, včetně zanedbání péče, přístupné i pro samotné děti
- materiální a potravinová pomoc = cílená a koordinovaná distribuce, spolupráce s OSPOD
- dům na půl cesty = zajištění základní péče mladistvým, dostatečnost kapacity, včetně otázky věkové hranice
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) = relevantní kapacita, přístupnost přímo pro děti, podstatné je zapojení do případové práce
- pobytová služba = dětský domov, kojenecký ústav apod., kde je možné zajistit krizový pobyt na žádost dítěte, resp. na bázi dobrovolnosti
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- občanská poradna = poradenství rodičům zaměřené na práci, příjmy, dávky, sousedské vztahy, spolupráci se školou apod.
- dluhová poradna = komplexní řešení finanční situace rodiny
- sociální pracovník obce = terénní práce v rodinách, poradenství zaměřené na základní péči, doprovázení
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny (SAS) = specializace služby na podporu rodičů v zajištění základní péče o děti
- sociální rehabilitace = relevance služby, pokud je zaměřena na posílení základních rodičovských dovedností, práce s rodiči a dětmi v přirozeném prostředí
- materiální a potravinová pomoc = koordinovaná pomoc rodinám, spolupráce s OSPOD a soc. službami (zacílení pomoci)
- právní pomoc = dostupná právní pomoc rodinám
- azylové bydlení = azylové bydlení, ideálně pro celé rodiny s dětmi
- sociální bydlení = jakákoliv forma bydlení dostupného pro ohrožené rodiny s dětmi (nemusí jít jen o oficiální sociální byty)
- nadace a nadační fondy = podpora rodin v nouzi (nájemné, školní pomůcky, bezúročné půjčky apod.)
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- úřad práce = programy podpory pro rodiče, aktivní podpora zaměstnávání, rekvalifikace, kariérové poradenství
- bytová koncepce města = zohlednění potřeb ohrožených rodin s dětmi v bytové politice města
- komunitní akce = sbírky, dobročinné trhy apod.
- zázemí pro setkávání = místa, kde se mohou rodiny s dětmi scházet, je dostupné základní vybavení, případně občerstvení, knihy, hračky apod.

4. Podpora v rámci komunity

- program obědy do škol = podpora škol z úrovně kraje nebo obce k zapojení do programů, případně realizace lokálních specifických programů
- pracovní příležitosti obce = veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, dotovaná místa, obecní místa, podporované zaměstnávání apod.